

PROXECTO LINGÜÍSTICO IES BLANCO AMOR

Liñas de actuación deseñadas polo centro para o fomento da lingua galega

Presentación

O Proxecto lingüístico do IES B.Amor para o curso 13-14 fíxose tendo en conta os criterios marcados polo Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

Foi elaborado por unha comisión nomeada pola dirección e integrada polos departamentos de lingua e o Equipo de DL

Aprobouse polo CE o.....

PUNTO DE PARTIDA

O Instituto IES Blanco Amor é un centro de ensino secundario, ubicado nun popular barrio da cidade de Ourense, no centro impártense estudos de ESO e de Bacharelato nas modalidades de Ciencias da Natureza e a Saúde e de Humanidades e Ciencias Sociais .Estes últimos tamén na Educación para Adultos. O noso centro ten unha longa e prestixiosa historia desde que comezou a funcionar no 1966. Foi o segundo instituto de ensino secundario da cidade.

Inaugúrase o 22-10-1966 o **Instituto Nacional de Enseñanza Media Masculino** de Ourense. O primeiro Director foi D. José Nieto Noya , catedrático de grego. O Sr. Nieto , que era ata este curso o Director do único Instituto que había na cidade, foi nomeado presidente da Ponencia sobre ensinanza constituída no "Plan de desarrollo". A primeira proposta estudada por esta Ponencia foi a creación dun novo Instituto en Ourense. Por un Decreto de 1964 foi aprobada a creación do Instituto Masculino (o existente quedou como Instituto Feminino) cunha capacidade para 1000 alumnos . Constrúese nos terreos cedidos polo Concello no barrio de A Ponte. Eran os terreos que ocupaba a antiga estación de ferrocarril de Ourense e que anteriormente por un convenio do 12-11-1954 o Estado cedera ó Concello de Ourense O proxecto foi obra do arquitecto D. Marciano Hernández Serrano e da construción encargouse a empresa ourensá Suárez Dacosta. O presuposto foi de 14.152.006,56 ptas. Neste primeiro curso matriculáronse 432 alumnos de 10 a 18 anos (e 90 en estudos nocturnos) que eran atendidos por 19 profesores. Durante o curso o Director Sr. Nieto é nomeado Inspector, facéndose cargo da Dirección Dª Agapita Serrano , catedrática de Latín.

En Xaneiro de 1980 faise a proposta de que sexa denominado co nome de Eduardo Blanco Amor en memoria do gran escritor ourensán que nos últimos anos da súa vida estivo moi vencellado a este Instituto. No curso 82-83 é aprobada a proposta e pasa a denominarse **Instituto de Bacharelato Eduardo Blanco Amor**.

2. A normalización lingüística do galego, un continuo histórico

Resumimos en seis os pasos da legalidade da lingua galega:

1. Durante o franquismo, o monolingüismo en castelán coutou a posta en práctica do Estatuto de Autonomía de 1936, que recoñeceu por primeira vez o galego como lingua oficial.

2. A Constitución española (1978) establece que o castelán é a lingua oficial do Estado español (art.3.1) e que as demais linguas españolas serán tamén oficiais en cadansúa comunidade autónoma de acordo cos seus estatutos (art. 3.2).

3. O Estatuto de Galicia (1981) recoñece o galego como a lingua propia de Galicia (art.5) e a Galicia como comunidade histórica.

4. A Lei de Normalización Lingüística (1983) asegura a normalización do galego en todos os eidos da sociedade. O sistema educativo galego debe garantir que ao remate do ensino obrigatorio o alumnado acade a igualdade de competencia nos dous idiomas oficiais, nos seus niveis oral e escrito (art. 14 da Lei 3/1983).

5. O Decreto 247/1995 recoñece que a adquisición da competencia comunicativa en galego por parte do alumnado só se pode conseguir a través do uso vehicular nunha parte significativa do currículo.

6. O Plan Xeral de Normalización Lingüística (PXNL), aprobado por unanimidade polo Parlamento de Galicia en 2004, dálle prioridade á presenza da lingua galega no ensino como un dos sectores estratéxicos.

7. O Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, regula a distribución das linguas vehiculares das distintas materias de estudo e ten como obxectivo o de garantir a competencia plena e en igualdade nas dúas linguas oficiais e de acadar a adquisición dun coñecemento efectivo en lingua(s) estranxeira(s).

3. A normalización lingüística no noso centro

Segundo consta no PEC, as grandes liñas do centro en política lingüística son:

O dominio oral e escrito de ámbalas dúas linguas oficiais en Galicia, polo que a elección do idioma nas distintas actividades do centro estará orientada sempre na procura desta meta fundamental.

En consonancia coas directrices marcadas pola Lei de Normalización Lingüística de 1983 e polas diversas disposicións lexislativas que regulan o uso e fomento do galego no ámbito educativo, conscientes do acentuado desequilibrio que se dá entre as dúas linguas oficiais da Comunidade na actividade escolar, os membros da comunidade educativa deste centro comprométese a apoiar e participar en todas aquelas iniciativas promovidas polo equipo de Normalización Lingüística ou por outras instancias co fin de conseguir unha maior presenza do galego na vida escolar ata atinxir a nivelación propugnada entre os dous idiomas.

Desde a súa constitución, o Equipo de Normalización Lingüística foi quen de desenvolver unha morea de actividades abertas á participación de toda a comunidade educativa e á colaboración con axentes externos, entre os que citamos: editoriais –que aportan fondos para a biblioteca e facilitan os encontros cos escritores–, asociacións culturais da cidade –que ofrecen campañas de dinamización cultural e lingüística–, museos e centros culturais –que organizan exposicións e visitas didácticas guiadas–, servizos municipais e da Xunta de Galicia –que ofrecen campañas diversas de animación á lectura, cursos de educación audiovisual e de valoración do patrimonio cultural de Galicia–.

Algunhas das actividades por nós realizadas son: labor de asesoramento ao profesorado sobre os materiais existentes en galego; dotación de fondos para a biblioteca; difusión na rede a través de espazos virtuais (blogs) de actividades, materiais e experiencias relacionadas coa lingua e a literatura en galego; sinalización de espazos do instituto; edición de revistas e outras Publicacións, , marcadores de libros, adhesivos, etc.); visitas a museos e outros centros culturais, excursións e roteiros didácticos; exposicións nos corredores do centro (realizadas dentro do propio centro e outras aportadas por distintas entidades); clubs de lectura e tertulias literarias sobre libros galegos; participación en programas de radio; recitais poéticos e musicais; postas en escena e dramatizacións; conferencias e encontros con escritores;

contactos con outros centros, editoriais e librarías; organización de cursos audiovisuais; celebración do Día das Letras Galegas; asistencia a xornadas de normalización, xogos populares, etc

4. Que é o PLC? Obxectivo da planificación lingüística.

O PLC é un documento de planificación lingüística, de obrigada elaboración, que expón as medidas de planificación lingüística que o instituto levará a cabo. Detalla a distribución lingüística no currículo e as medidas de apoio e de reforzo adoptadas para mellorar a competencia lingüística do alumnado. O PLC forma parte do PEC (Proxecto Educativo do Centro).

A planificación lingüística está orientada a que o alumnado acadese igualdade de competencia nas dúas linguas oficiais, que manteña a súa lingua inicial e consiga unha boa competencia na outra.

Outros obxectivos da planificación lingüística son:

- Defender a diversidade lingüística -cultural.
- Facer que o centro forme parte dun sistema favorable ao progreso do galego.
- Promover unha visión útil da lingua galega, que esfarele prexuízos lingüísticos e reforce a súa estima. O galego, ademais dun uso académico e curricular, debe estar presente na vida cotiá do centro.
- Contribuír a un ensino de calidade e moderno, atento ás esixencias do momento presente.

No PLC faranse constar:

- 1) A decisión do Centro educativo respecto da lingua en que se impartirán as materias de educación secundaria obrigatoria e bacharelato.
- 2) Medidas adoptadas para que o alumnado que non teña o suficiente dominio das linguas poida seguir con aproveitamento as ensinanzas que se lle imparten.
- 3) Obxectivos xerais e liñas de actuación deseñadas polo centro para o fomento da lingua galega

4.1. Materias que se deben impartir en lingua galega

Na ESO Impartiranse en galego as materias de Ciencias sociais ,xeografía e historia, Ciencias da natureza e Bioloxía e xeoloxía,e en castelán as materias de Matemáticas,Tecnoloxías e Física e química.

“Cada Centro educativo, decidirá a lingua en que se impartirá o resto das materias de cada curso, garantindo que as materias en galego e en castelán se distribúan na mesma porcentaxe de horas semanais” (capítulo III artigo 7º do Decreto 79/2010 do 20 de maio)

No bacharelato: “... Cada centro educativo, establecerá unha oferta equilibrada na mesma porcentaxe de materias comúns , de modalidade e optativas para impartir en galego e en castelán.este proceso realizarase cada catro cursos escolares” (capítulo III artigo 8º do decreto 79/ 2010 do 20 de maio)

Os materiais que se empreguen nestas áreas estarán escritos normalmente no idioma especificado, terán a calidade científica e pedagóxica adecuadas e atenderán, sen prexuízo da súa proxección universal, ás peculiaridades de Galicia. O material didáctico deberá ser abundoso e abranguer distintos tipos de textos e soportes, tanto tradicionais como das TIC (páxina web do centro, blogs, traballo escolar con ordenadores, etc.).(Artigo 13ª do Decreto 79/2010).

Vid. anexos I e II nos que se establece o cadro de materias que se impartirán nunha e noutra lingua a fin de acadar o equilibrio marcado no Decreto

4.2. Medidas de apoio e reforzo para un correcto uso lingüístico escolar e educativo

Para acadar o obxectivo lingüístico xeral e atendendo ao fomento do plurilingüismo e a tolerancia lingüística (entendéndoa como o respecto da diversidade lingüística, o estímulo do coñecemento de linguas e máis o orgullo de posuímos a nosa propia), a tal fin botamos man dos recursos cos que conta o propio centro:

- Recuperacións, repasos, atención ao alumnado con materias pendentes con necesidades especiais.
- Elaboración de materiais para os titores: normas de convivencia, dereitos e deberes do alumnado, orientacións para os pais, etc.

4.3. lingua predominante da contorna

A contorna sociolingüística (ou realidade sociolingüística do centro) vén dada por catro variables: o contexto sociolingüístico (físico e social) do centro, os usos do profesorado e do alumnado e máis o ambiente lingüístico do centro.

O PROFESORADO.- É o principal axente escolar para levar a cabo a planificación lingüística. O número de profesores do centro é 70 ; dunha idade media superior aos corenta anos, boa parte del con destino definitivo. Na súa inmensa maioría é de orixe galega. Como dato tirado da observación diaria, o 15% aproximadamente do profesorado usa o galego habitualmente. Non hai hostilidade cara ao galego.

O ALUMNADO.- O centro ten un número aproximado de 670 alumnos, distribuídos en réxime diúrno (uns 630) e nocturno (uns 40). O alumnado procede por regra xeral dunhas familias cun nivel cultural

medio. Non hai asociacionismo cultural no centro nin activismo asociativo do alumnado se exceptuamos a participación no Consello Escolar . Existe unha ANPA, cunha afiliación non moi numerosa.

O PERSOAL NON DOCENTE.- O centro conta con catro persoas no persoal administrativo, catro subalternos ou conserxes e catro no persoal de servizo de mantemento e limpeza. Obsérvase boa disposición, favorable ao uso do galego.

Contexto lingüístico do centro. Destaca a visibilidade do galego na sinalética e nos usos escritos.

CONCLUSIÓN:

1. Contorna con predominio do castelán.
2. A lingua galega non é estraña a ninguén.
3. Hai que garantir a competencia no galego e a extensión do seu uso nas actividades escolares.

O profesorado coidará de que o alumnado adquira, de forma oral e escrita, o coñecemento das dúas linguas oficiais de Galicia.

Fomentárase a adquisición progresiva da lectura e da escritura en galego, de xeito que este se converta no idioma base da aprendizaxe e que o alumnado acadese unha competencia que lle permita comunicarse normalmente en galego entre si e co profesorado.

4.4. Medidas adoptadas para que o alumnado que non teña suficiente dominio das linguas poida seguir con aproveitamento as ensinanzas que se lle impartan

Estableceranse plans de acollida lingüística, específicos de formación lingüística e cultural destinados ao alumnado inmigrante, que prevexan conceptos básicos de formación lingüística,

coñecementos históricos e socioculturais. Este feito debe ser compatible co mantemento da singularidade cultural de Galicia e da súa lingua .

4.5. Actividades complementarias e extraescolares

Fomentarase o uso da lingua galega nas actividades complementarias e extraescolares (excursións, visitas, saídas, charlas, relacións cos medios de comunicación, etc.) e demais actos que organice o centro (comunicacións institucionalizadas).

4.6. Accións dinamizadoras

Ademais das accións curriculares expostas, as actividades dinamizadoras supoñen unha intervención consciente en dúas liñas centrais de traballo:

- 1) accións centradas na produción lingüística en galego, tanto oral como escrita;
- 2) accións que tendan a promover actitudes favorables cara ao galego facendo que sexa visible no centro e a modificar actitudes lingüísticas negativas.

Deben ser accións estruturadas, organizadas, concretas (para acadar obxectivos concretos), realizables e avaliáveis.

4.6.1. Potenciación da Biblioteca

- Plan lector e Clubs de Lectura.
- Blog lector e espazos web.
- Biblioteca.- Exposicións do libro galego; suxestión das novidades editoriais

4.6.2. Actividades dentro e Fóra do Centro

- Roteiros didácticos, visitas de centros de interese didáctico (museos, bibliotecas, fundacións, servizos do Concello...).
- Efemérides e Día das Letras Galegas.

4.7. Avaliación

É necesario artellar mecanismos de avaliación para reparar as eivas detectadas en cada curso. Adoptaranse as medidas que permitan dispor de medios materiais e persoais precisos para corrixilas no curso seguinte.